

Můj život počal se v bolestech a srdce zármutku, neb matka má, vidouce, že otci práce a živnosti pro vzniklou pruskou vojnu vždy více a více ubývá, měla vždy, chodíce se mnou obtížena, starostí a zármutkem sklíčené srdce, ačkoliv zármutek svůj před manželem tajila, když pak ven z domu vyšel, i tu hned slzím plnou svobodu nechala. Bůh a svatí Boží, vzláště pak Matka jeho bolestná, byli v tom stavu její jediná útěcha.

Ledvas pak jsem se na svět narodil, již mne také osud můj pronásledovati počal, neb skrzeva nedbalost báby, kteréž pupka slušně neustříhala, vznikl na onom místě velmi bolestný vřed, kterýž se za celých šest neděl zahojiti nechtěl a mou tělesnou sílu tak náramně vysál, že rodičové o mém živobytí pochybovali a mne Rodiče Boží před jejím obrazem u Kostelíčka pod lesem zaslíbili, skrze jejížto přímlovu nejen vřed brzy se zahojil, nýbrž i má tělesná síla tak velmi viditedlně přibývala, jakž mi otec vykládával, že se nad tím nemálo podivili.

Brzy však zase nové zastihlo mne trápení v Blansku, kamž se moji rodičové z Hranic odebrali a kdež můj otec kostelní prací od faráře tamšího, bratra mé matky, opatřen byl. – Takhle Bůh stará se o ty, jenž se mu důvěřují, a bližní svoje tak, jakž on velí, srdečně milují, že nikdy pravé nouze netrpí. – Zde povstavivši mě má pěstouna u kamen, kteréž takměř žižlavě rozpálené byly, a oblíkaje mi košilkou, kázala mi, bych se ohnul, skrze kteréžto ohnutí upáel jsem si zadek tak náramně, že prej ihned měkká kůžečka na kamnech viseti zůstala, já pak z velké bolesti vřed dostal, kterýž mnou skoro po celou hodinu smejkal. I tu mě opět rodičové moji Matce Boží na Vranov zaslíbili, kdežto jsem potom, když jsem okřál, v hábit sv. Františka z Pauli oblečen byl. Po roce nato přišly zde ještě na mne červené osutiny, kteréž opět nemálo byly mě vysály.

Navrátivše se do Hranic nazpět, kdež právě tehdež červená běhavka mezi lidem panovala a mnoho nejen starých, nýbrž i malých dítek umořila, od kteréž i já a má sestra Františka, má tichá spolčnice, postižena byla. Já jsem byl tenkrát asi půlsedma roku, ona asi půlpáta stará. Ona nezdála se býti tak tuze nebezpečna jako já, nebylať ani za polovic v přirovnání se mnou utrápěna jako já, a tak o jejím uzdravení se nepochybovalo, nýbrž o mojim, a předci já zachován jsem pozůstal při živobytí, ona pak umřela. Ach, ten dob-

rý tichounký andílek jest u milého Boha a já kolotám se zde ještě v tomto marném světě jak stín, želíc a slzíc soukromě, že mne smrt spolu s ní nevzala; v čemž ale stala se ovšem vůle Boží, a ta musí mi býti vždy svata. Když jsem se potom tázával rodičů, truchlice po tom andílků: Kdež jest má milá Františka, má dobrá sestřička?, tak mne plačícího rodičové moji tím těšivali, že budto spí v ráji nebeském, aneb kvítí tam trhává pro mne na vínky, tak jakž jsme spolu v zahradě nevinnou mívali zábavku.

Po dvou letech nato onemocněl jsem zasi na jiné horké nemoci, kteráž mne do velkého nebezpečení života uvedla – fantazírovalť jsem velmi velice. Najednou upustila horkost a já lahodně usnul a počal sníti, že se v zahradě procházím a, sedna sobě pod ořech vlašský, počnu přehořce plakati, neb zpomněl jsem sobě, že rodičové, nade mnou stoje, plakali, pravě jeden k druhému, že té nemoci nepřestojím a umřu. I slyším, že kdosi z ořecha na mne volá, a, ohlédna se, vidím Krista Pána na něm tak právě rozpátého, jakž se v modlitební knize Štěpná zahrada nazvané na titulním obrázku nachází, an ke mně laskavě řka: Což pláčeš, Jozefku? a já odpovím jemu: Můj dobrý Pane Ježíši, já pláču, že umřu a moje rodiče zarmoutím, neb slyšel jsem je proto nade mnou kvíliti. Na což mi Pán Ježíš v mojím vidění odpoví: Neplač, ty ještě neumřeš, buď ale vždycky pobožný a rodičův svojich poslušný. Když jsem z toho sna procitl, tak jsem opět oba rodiče nade mnou státi a plakati uzřil. I pravím k nim: Neplačte, tatínku a maminko, nade mnou; já ještě neumřu; to mi Pán Kristus na vlašském ořechu slíbil. Což oni ale drže za fantazí, ještě víc plakali a já je vždycky tím těšil, že ještě neumřu. A od té chvíle také počalo se se mnou lepšiti, že jsem v kratičkém časi okrál.

Já jsem měl vždy velikou radost z rejsování a malování, o čemž moji spoluškolníci velmi dobře věděli a pročez také častokráte i ve škole o to mne žádali, abych jim budto na tabulku, aneb na papír něco vyznámkoval, což já jsem jim také, jakž každý lehko pomysliti může, neodepřel. Což vidouce jednou varhaník Benedikt Keller, můj učitel, za zlé mi to pokládal a hnedka také – ač mi to před tím od nižádného zapovězeno nebylo – přísně pokárati umínil i poručil, abychom já a ten školník, jemuž jsem na tabulce jakousi figurku vyznámkoval a kterýž Jozef Pernšteiner slul, jeden druhému pardus

dali. I lehl Pernšteiner nejprve a já ledvas že jsem ho lehoučko žilou dotejkal z bázně, abych mu bolesti nezpůsobil, šoustal, ač učitel po každé ráně pravil, abych mu lépeji dotíral. I myslel jsem také, že onen můj spoluškolník, jenž všeho příčinou byl, též lítostně se mnou zacházeti bude; kterýž ale zachoval se právě naopak, ač mu učitel nic neporoučel, velmi notně na mne dotíral. Pročež vidouce jeho nelaskavost učitel, dí k němu: Počkej, ty zapalitý zlostníku, takliž se k svojemu spoluškolníku chováš, kterýž se tě ledvas dotýkal? A vzav mu žílu z ruky, teprv mu sám hodně dosadil, což jsem já učiniti zanedbal.

Týž zapalitý chlapec udeřil mne jednou mojím vlastním čagánkem, když jsme spolu s jinými ještě na Valachy hráli, tak velmi na hlavu, že mne ihned krev oblela, což vidouce on, lekl se a snažně mne prosil, abych na něho ve škole nežaloval, což já jsem také nečinil.

Byl pak onen můj učitel Benedikt Keller sám velmi prchlý a zapalitý, an, rozzlobiv se nad vejstupkami některých školníků, svou zlost potom i na nevinných vylejval, což se i mi také stalo. Neb když jsme jednoho popolední průbu na muziku budoucné slavnosti dělali, on, byv již nad několikama roztopáčnými chlapci rozzlobený, nejprv na diškantistu a potom i na mne, jenž jsem byl altista, svou zlost vylil tak sice, že mne tak nemálo nevinného pobil, že jsem celé záda modro pruhovité měl. Od kteréž doby více jsem k němu již do školy s povolením rodičův nešel, ale brzy do Lipníka na studie jsem se odebral, kdež jsem opět nemilosrdnému profesorovi, pateru Erasmusovi, do rukou vpadl, kterýž by mne rovně tak – jak jiné školníky – pro dosti malou příčinu trýznil a pral, než ale naštěstí, maje prefakta, muže velmi dobrého, na svojí straně, jemuž mne můj otec velmi snažně poručil – nesměl se předci na mne tak mstít, jakž sám chtěl, neb Hranickým pro Jana Pernšteinera byl všem velmi nemilostivý, mi pak zvláště proto, že jsem něco později, totižto nakrátko před svátkami vánočními, do školy přišel. Konečně ale byl ke mně dosti mírný a ač mě často špincoval, nicméně předci tělesným trestem mne nikdy nepokáral.

Třetího roku onemocněl jsem opět v Lipníku na konci Masopustu, a sice na hlavinku, v kteréž nemoci hojil mne chirurgus Frank, a sice zadarmo, kterýž mi také všechna lékařství zadarmo

dal, neb má hospodyň, vypravujíc mu mou tichou povahu a tehdajší nemožnost mojich rodičů, jenž 28 fl. za vyživení mé dáti v stavu nebyli, ulitoval se nade mnou a velikou lásku mi prokazoval.

Téhož ještě roku, 1771, když mi rodičové pro velké plusky a povodeň stravu jistým časem zaslati nemohli, nejedl jsem celé tři dni nic vařeného kromě drobkův suchých chleba a šřavíku, z čehož bych při mojí slabotě těla, kteráž mne ještě po oné poslední nemoci držela, brzy byl zasi onemocněl; neb počal jsem již velice mdlíti, což když se profesor můj, pater Wiktor, zvěděl, daroval mi rejnský, abych si živnosti opatřiti mohl; však ale téhož samého dne potrava z domu donešena mi byla.

V šesté škole když jsem byl, přihodilo se, že jistý S...k, diškantista, několik nocí se mnou spal, od něhož bych se brzy byl velmi ohavně nešlechtnosti naučil; ohražen ale jsouce od mého zpovědníka, snažil jsem se všemožně jí vystříhati. Než lituji předci velmi velice, že jsem kdy toho mládence znal, kterýž se té nepravosti od svého bratra naučil.

V Holomouci třikráte jsem onemocněl, ponejprv dostal jsem studenou zimnici třitačku, podruhé byl bych z nedostatku topení světnice zmrzl, kdežto mi noha již velice skoro až po koleno omrzla, Bůh ale nechťel ještě, abych tenkrát umřel; vojenský lékař, jenž právě v tomž domě bydlel, šťastně mne vzpamatoval a nohu zasi, že mi okřála, přivedl. Po roce nato dostal jsem zasi silnou studenou zimnici času podzimního, kteráž velmi dlouho trvala.

K těmto tělesným příhodám může být přičten i nedostatek na živnosti, kterýž mne častokrát trápil a celou chuť k študýrování odjímal. Otec, nemaje práce, nemohl mi dostatečně pomáhat a strejc Wojtek musev za ženicha, jenž sobě hospodyň jeho vzal za manželku, nejenom dluhy veliké zpláčet, nýbrž i hodně do hospodářství dosazovat; a maje obligaci i mne na študiích nechat vyživovati, byl na mne mrzutý a málo mi mohl napomáhat. Pročež také svou mrzutost, když jsem na vagace k němu přišel, pro dost malinkou chybu na mne vyléval a divně mi nadal a zřídka kdy na mne přízniv byl – takže bych raděj byl doma suchý chléb jedl, nežli u jeho tabule pečení požíval. Tak upříkladu přihodilo se jednou, že mnoho hostí měl, kteréž jsem zavdy, vstanouc od jídla, talířami obsloužit musil; měl pak jeden host velkého psa, kterýž sem a tam mezi hos-